



EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 4.5.2007  
KOM(2007)233 lõplik

**KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA  
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE KOMITEELE NING  
EUROOPA KESKPANGALE**

**Euro kasutuselevõtmine Sloveenias**

## 1. SISSEJUHATUS

Sloveenia 2. märtsil 2006 esitatud taotlusel vastastikuse lähenemise hindamiseks asutamislepingu artikli 122 lõike 2 kohaselt koostasid komisjon ja Euroopa Keskpank vastavad lähenemisaranded,<sup>1</sup> milles vaadeldi, kas riik on saavutanud püsiva vastastikuse lähenemise kõrge taseme, eelkõige seoses asutamislepingus sätestatud nn Maastrichti lähenemiskriteeriumidega. Komisjoni 16. mail 2006 esitatud ettepaneku kohaselt otsustas nõukogu 11. juulil 2006 tühistada Sloveenia suhtes kehtestatud erandi. Nõukogu otsustas ka euro kasutuselevõtu kuupäeva Sloveenias (1. jaanuar 2007) ning euro ja omavääringu vahetuskursi (239,640 tolarit ühe euro kohta).

Pärast kinnituse saamist riigi ühinemise kohta euroalaga kiirendas Sloveenia eurole ülemineku praktilisi ettevalmistusi ja viis need lõpule Sloveenia üldkava euro kasutuselevõtmise kohta põhineb nn suure paugu stsenaariumil,<sup>2</sup> mille kohaselt toimub euro pangatähtede ja müntide kasutuselevõtmine samal päeval euro kui asjaomase liikmesriigi vääringu kasutuselevõtmisega (Sloveenia puhul 1. jaanuaril 2007). Üheaegse ringluse aeg, mil nii Sloveenia tolar kui ka euro olid seadusliku maksevahendina käibel, kestis 1. kuni 14. jaanuarini 2007, ning seejärel sai eurost ainus seaduslik maksevahend.

Samal ajal kui Sloveenial oli palju soodsaid tingimusi, tagas eduka ülemineku riigi õigeaegne ja põhjalik ettevalmistav töö. Käesolevas teatises esitatakse riigi ülemineku olulisemad aspektid, mis käsitlevad eelkõige sularahavahetust, avaliku ning erasektori haldus- ja finantssüsteemide üleminekut, sellega seonduvaid hinnasuundumusi (ja asjakohaseid tähelepanekuid) ning kodanike üldist hinnangut eurole ülemineku kohta. Lõpetuseks teeb komisjon kokkuvõtte põhilistest õppetundidest tulevaste üleminekute jaoks.

## 2. EURO KIIRE SULANDUMINE SLOVEENIDE IGAPÄEVAELLU

Kuna Sloveenia naaberriigid on kaks euroala riiki (Itaalia ja Austria), tundis enamik Sloveenia kodanikke eurot hästi juba enne, kui sellest sai nende omavääring. Uutes liikmesriikides läbiviidud uuringu<sup>3</sup> tulemused näitasid, et sloveenid olid euro sularahaga kõige rohkem kokku puutunud, kuna 95% neist olid juba näinud euro pangatähti (võrrelduna kümne uue liikmesriigi keskmisega, mis oli 77%) ja 93% olid näinud euromünte (võrrelduna keskmise 70%ga). Samuti olid paljud juba kasutanud euro pangatähti (80%) või euromünte (77%). Paljudel Sloveenia kodanikel ja ettevõtjatel oli juba ammu enne 1. jaanuari 2007 teatavas koguses euro sularaha või avatud euro pangakonto.

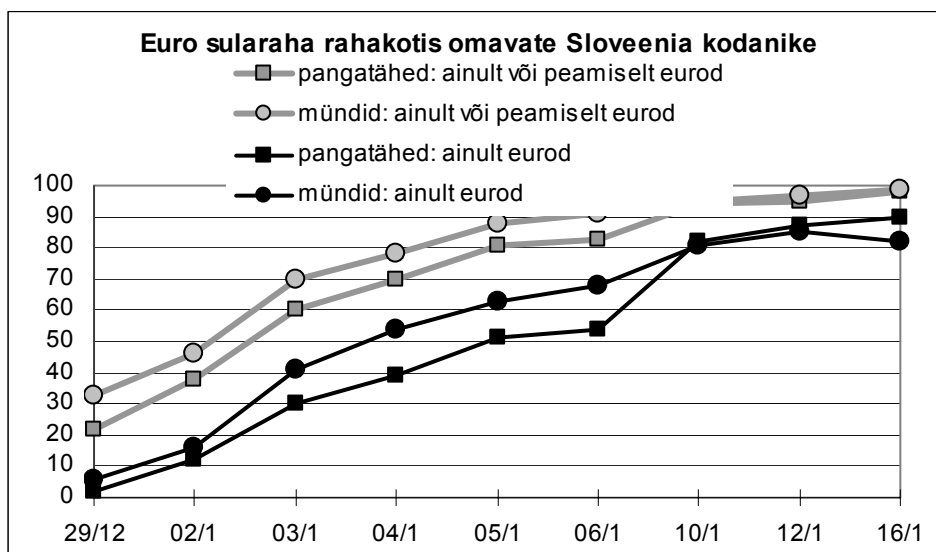
Kui euro muutus 1. jaanuaril 2007 ametlikuks maksevahendiks, suurenes selle osakaal ringluses kiiresti, nagu on näha joonisel 1, mis põhineb Sloveenia elanike valimi hulgas komisjoni korraldatud päevasel telefoniküsitlusel, kus vastajatel paluti aru anda oma rahakoti sisu kohta. Juba 5. jaanuari õhtul ütles rohkem kui pool küsitletutest, et neil on rahakotis üksnes euro pangatähed ja mündid.

<sup>1</sup> KOM(2006)224, 16. mai 2006, ja EKP 2006. aasta mai lähenemisaruanne.

<sup>2</sup> Praegused euroala riigid võtsid euro kasutusele kooskõlas Madridi stsenaariumiga, mis hõlmas kolmeaastast üleminekuperioodi, kuna eurost sai riikide vääring 1999. aastal (2001. aastal Kreekas), aga euro rahatähed ja mündid võeti kasutusele alles 2002. aastal.

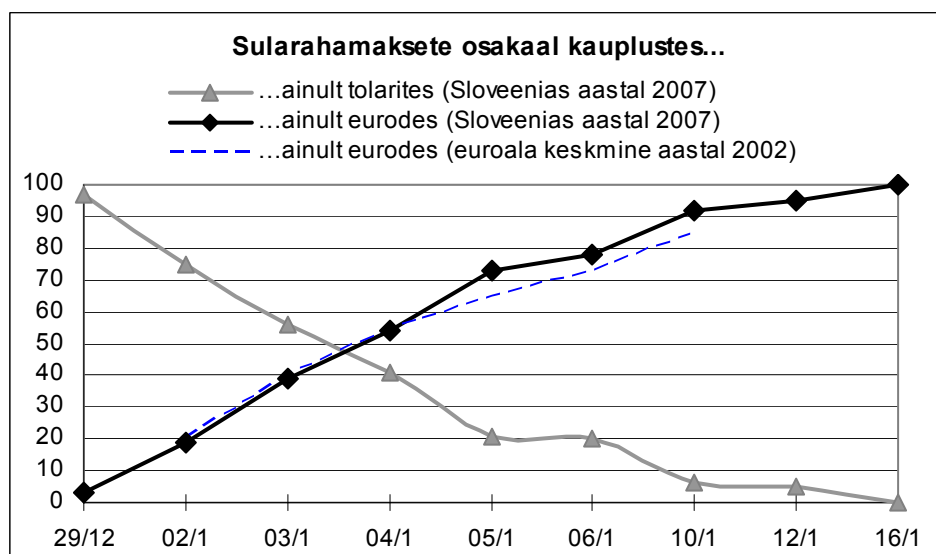
<sup>3</sup> Komisjoni Eurobaromeetri kiiruuring 191, mis viidi läbi septembris 2006.

Joonis 1



Vastajatel paluti kommenteerida ka oma viimaseid sularahatehinguid (vt joonis 2). 4. jaanuaril 2007. aastal tehti rohkem kui pool sularahamaketest eurodes. Euromaksete osakaal suurenes järgmistel päevadel järsult. Joonisel 2 on näidatud euro kasutuselevõtu edenemise sarnasust vaadeldud keskmise arenguga euroalal 2002. aasta esimese laine kogemuse ajal.

Joonis 2



Kuigi Sloveenial olid üldiselt soodsad tingimused, toimus edukas üleminek tolarilt eurole tänu riigi kvaliteetsetele ja õigeaegsetele praktilistele ettevalmistustele euro kasutuselevõtmisel. Ettevalmistused algasid juba enne 2005. aasta jaanuari, kui võeti vastu riiklik üleminekukava.<sup>4</sup> Käesolevas teatises analüüsitakse kõnealusele edule kaasa aidanud eri asjaolusid.

<sup>4</sup> Vt ka komisjoni neljas aruanne euroala tulevaseks laienemiseks tehtavate praktiliste ettevalmistuste kohta (KOM(2006)671, 10.11.2006).

**Sloveenia üleminek eurole kinnitab selgesti esimese laine kogemust, mille kohaselt peavad ettevalmistused olema proaktiivsed ja õigeaegsed. Hästi ettevalmistunud riikides kulgeb üleminek kiiresti ja sujuvalt ning kodanikud suhtuvad sellesse positiivselt.**

### **3. SLOVEENIA SULARAHAVAHETUS**

Sularahavahetus moodustab riikliku ülemineku kõige nähtavama osa. See mõjutab otseselt praktiliselt kõiki kodanikke ja ettevõtjaid. Sularahavahetuse edukus sõltub suuresti sellest, kas riiklik keskpank on suutnud aegsasti, s.t enne eurole ülemineku päeva, varustada pankasid ja muid finantsasutusi euro pangatähtede ja müntidega (eelvarustamine). Pangad püüavad omakorda tagada, et sularahatehingutega seotud ettevõtjad ja eriti jaemüüjad saavad enne eurole ülemineku päeva piisavalt euro sularaha, mis võimaldab neil raha tagasi anda üksnes eurodes, vältides seega omavääringu taaskasutamist. Pangad ja jaemüüjad peavad euro sularaha ringlusse viies samal ajal toime tulema omavääringus sularaha kiire tagastamisega.

#### **3.1. Eelvarustamise ning eelvarude edasiandmise toimingud enne eurole ülemineku päeva**

Sloveenia Pank sai eurosüsteemi logistilistest varudest 94,5 miljonit pangatähte nimiväärtusega 2,175 miljardit eurot.<sup>5</sup> Soome rahapajalt saadi 296,3 miljonit euromünti nimiväärtusega 104 miljonit eurot.<sup>6</sup>

Krediitiasutuste euromüntidega eelvarustamise toimingud algasid 25. septembril 2006 ja euro pangatähtedega seotud toimingud 29. novembril 2006. Kokku said Sloveenia pangad enne 2006. aasta lõppu 772 miljoni euro väärtuses euro pangatähti ja 250 miljonit münti (ligikaudu 84 miljoni euro väärtuses).

Krediitiasutused alustasid eelvarude edasiandmist jaemüüjatele ja muudele ettevõtjatele 2006. aasta detsembris. Eelvarude edasiandmine moodustas 0,9% euro pangatähtedega eelvarustamisest ja 7,4% müntidega varustamisest. See hõlmab pakendatud stardikomplekte äriklientidele, millest igäühe väärtus on 201 eurot, ning 450 000 minikomplekti (millest igäühe väärtus on 12,52 eurot), mis sisaldavad igast nimivääringust vähemalt ühte euromünti. Pangad tegid kõnealused komplektid üldsusele kättesaadavaks alates 15. detsembrist 2006 ja need müüdi peaaegu lõpuni. Eelvarude edasiandmise osa oli 2002. aasta sularahavahetusega võrreldes suhteliselt tagasihoidlik. Sellest hoolimata olid paljud Sloveenia ettevõtjad ja kodanikud muude kanalite kaudu hankinud või juba omasid euro sularaha.

---

<sup>5</sup> Sularahavahetusega seonduvad andmed saadi Sloveenia Pangalt ja Euroopa Keskpangalt.

<sup>6</sup> Sloveenial ei ole riiklikku rahapaja ja seetõttu valiti Soome rahapaja avaliku pakkumismenetluse teel müntide veremijaks.

### 3.2. Üheaegse ringluse aeg

Sloveenia ametiasutused otsustasid jätta üheaegse ringluse aja võimalikult lühikeseks. Algses üldplaanis, mis võeti vastu jaanuaris 2005, oli sätestatud ühenädalane ajavahemik, mis pikendati üldplaani hilisemas versioonis kahe nädala pikkuseks. Kõnesolev ajavahemik oli tunduvalt lühem, kui 2002. aastal kohaldatud üheaegse ringluse aeg, mis erines riigiti ning ulatus sageli kuni kahe kuuni.<sup>7</sup>

Kuigi kommerts pangad avasid ukсед alles 3. jaanuaril 2007, avasid mõned neist osa oma kontoritest (52 kontorit kogu riigis) 1. ja 2. jaanuaril üksnes sularahavahetuseks. Lisaks avas Sloveenia Pank oma teeninduspunkti.

Pangaautomaatide üleminek eurodele toimus kiiresti, kuna kaks kolmandikku riigi 1500 pangaautomaadist olid valmis väljastama euro pangatähti 1. jaanuaril 2007 kell 4 hommikul ning rohkem kui 93% olid eurode kasutamiseks täielikult valmis sama päeva õhtuks. Pangaautomaatide üleminek eurodele oli 3. jaanuariks lõpule viidud. Pangaautomaatide eurodele ülemineku kiirus on sarnane 2002. aastal täheldatud kiirusega.

Oluliselt alla päevase keskmise jäänud pangaautomaaditehingute arv 2007. aasta jaanuari esimestel päevadel erineb märkimisväärselt 2002. aasta esimese laine kogemusest, mil päevas tehti väga palju tehinguid ja võeti välja suurel hulgal sularaha, kuna kodanikud soovisid pangaautomaatidest oma esimesi euro pangatähti saada. Inimeste innukust võib osaliselt seletada uudishimuga uute euro pangatähtede vastu. Uudishimu puudus Sloveenias peaaegu täiesti, kuna enamik elanikke oli euro sularahaga tuttav juba ammu enne riiklikku eurole üleminekut. 2006. aasta 29. detsembri telefoniküsitlusel saadud andmed (vt joonis 1) kinnitasid, et märkimisväärsel osal elanikest oli eurosid juba enne eurole ülemineku päeva. Üldiselt ei olnud kodanikel ja ettevõtjatel euro sularaha hankimisega probleeme ka juba enne eurole ülemineku päeva.

Müügikohtade makseterminalivõrgustiku üleminek eurole lõpetati 2007. aasta 1. jaanuari varahommikul. Alates 3. jaanuarist, mil poed uuesti avati, kuni 6. jaanuarini jõudis makseterminalitehingute arv kiiresti taas normaalsele tasemele.

**Euro sularaha laialdane kättesaadavus nii enne kui ka pärast eurole ülemineku päeva toetas oluliselt sularahavahetuse sujuvust. Kuigi sularahavahetuse kiirus oli väga sarnane 2002. aasta esimese laine kogemusega, oli kodanikel ja ettevõtjatel rohkem aega ja võimalust vajalike euro sularaha koguste hankimiseks.**

**Sloveenia sularahavahetus tõendab ka lühikese (kaks nädalat) üheaegse ringluse aja tehnilist teostatavust, mis aitab jaemüüjaid ja muid ettevõtjaid võimalikult vähe koormata.**

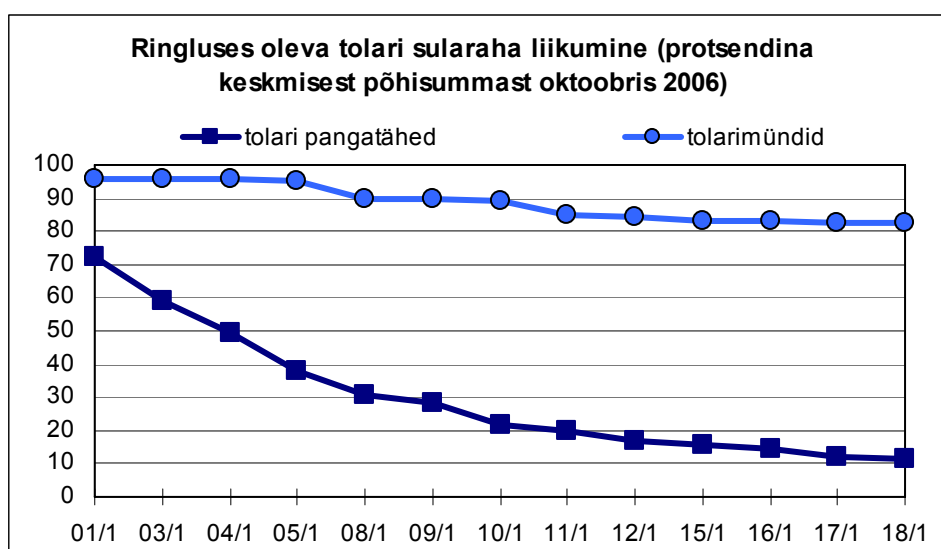
<sup>7</sup> Üheaegse ringluse aeg kestis 1. jaanuarist 28. veebruarini 2002 üheksas riigis (BE, GR, ES, IT, LX, NL, AU, PT, FI). Üheaegse ringluse aeg lõppes 9. veebruaril 2002 Iirimaa ja 17. veebruaril 2002 Prantsusmaal. Saksamaal ei kohaldatud üheaegse ringluse aega, kuigi jaemüüjate ja pankade ühenduste ühisdeklaratsiooni alusel võis Saksa markasid sularahana kasutada kuni 28. veebruarini 2002.

### 3.3. Omavääringus sularaha kiire tagastamine

Tolari sularaha tagastamine algas 2006. aasta novembris ja detsembris (mõned pangad pakkusid oma klientidele võimalust hoiustada oma pangakontole euro sularaha vahetuskursi alusel ning ilma lisatasudeta alates 1. detsembrist 2006). 1. jaanuariks oli ligikaudu 28%<sup>8</sup> ringluses olevate tolari pangatähtede koguväärtusest tagastatud; tagastatud tolarimüntide väärtus oli ringluses oleva koguväärtusega võrreldes veel tühine.<sup>9</sup>

Omavääringus sularaha tagastamine jätkus püsivas tempos (vt joonis 1): üle poole tolari pangatähtede koguväärtusest oli tagastatud juba 4. jaanuariks 2007 ja üle 80% oli tagastatud 11. jaanuariks 2007. Jaanuari lõpuks oli ringluses veel üksnes 8,5% tolari pangatähtedest. See on selgelt parem tulemus, kui euroalal 2002. aastal, kuna siis tagastati ainult 40% omavääringus pangatähtedest jaanuari keskpaigaks ja 70% jaanuari lõpuks. Tolarimüntide tagastamine kulges palju aeglasemalt (vt joonis 1) ja jaanuari lõpuks oli tagastamata veel 71,5%.

Joonis 3



**Omavääringus sularaha kiire tagastamine, mis põhjustas esimese laine ajal 2002. aastal tõsiseid probleeme, oli märkimisväärselt sujuv, eelkõige tolari pangatähtede puhul.**

Sularaha sai pankades lisatasudeta vahetada veel kuni 1. märtsini 2007. Pärast seda vahetab Sloveenia Pank tolari pangatähti lisatasudeta veel piiramatult ajavahemiku jooksul ja tolarimünti kuni 2016. aasta lõpuni.

<sup>8</sup> 31. detsembril 2006 oli ringluses olevate tolari pangatähtede koguarv 149 631 miljardit (622,7 miljonit eurot), mis moodustab 72,1% ringluses olevate tolari pangatähtede keskmisest väärtusest oktoobris 2006 (207 039 miljardit Sloveenia tolarit ehk 864,0 miljonit eurot).

<sup>9</sup> 31. detsembril 2006 oli ringluses olevate tolarimüntide koguarv 3,602 miljardit (15,0 miljonit eurot), mis moodustab 96,0% ringluses olevate tolarimüntide keskmisest väärtusest oktoobris 2006 (3,752 miljardit Sloveenia tolarit, mis vastab 15,7 miljonile eurole).

Vastavalt EKPS/EKP põhikirja artiklile 52 on eurosüsteemi kuuluvate riikide keskpangad võtnud üldsusele suunatud otseteenusena meetmed, tagamaks 2007. aasta esimese kahe kuu jooksul, et kuni 1000 euro väärtuses tolarid ühe isiku, tehingu ja päeva kohta vahetatakse eurodeks nimiväärtuse järgi vähemalt ühes punktis riigi territooriumil (sarnaselt toimiti 2002. aasta sularahavahetuse puhul).

#### 4. HALDUS- JA FINANTSSÜSTEEMIDE ÜLEMINEK

Ligikaudu 2,3 miljonit pangakontot, mille omanikud on era- ja juriidilised isikud, arvestati edukalt ümber eurodesse. Jaanuari esimestel päevadel kasutas tavapärasest oluliselt rohkem inimesi pangaautomaate, et kontrollida oma kontojääki eurodes.

Haldus-, finants-, raamatupidamis- ja muude asjaomaste süsteemide ülemineku puhul on „suure paugu stsenaarium” oluliselt rangem kui esimese laine ajal kohaldatud Madridi stsenaarium. Enamik riigiasutusi ja eraettevõtjaid arvestas kõnealused süsteemid ümber eurodesse kolmeaastasel üleminekuperioodil alates 1999. aastast kuni 2001. aastani (üks aasta Kreeka puhul). Kuna „suure paugu stsenaarium” ei võimalda sellist üleminekuperioodi, pidid kõik Sloveenia riigiasutused ja ettevõtjad kuni 31. detsembrini 2006 arveldama üksnes tolarites ning lülitama kõik oma süsteemid alates 1. jaanuarist 2007 ümber eurole.

Sloveenia ettevõtjad ja ametiasutused said ülesandega hästi hakkama, kuna olid end asjakohaselt ja õigeaegselt ette valmistanud. 2007. aasta veebruaris läbi viidud Eurobaromeetri kiiruuringul 201a<sup>10</sup> kogutud andmete kohaselt alustas 31% Sloveenia ettevõtetest ettevalmistusi 2006. aasta esimesel poolel või varem ja 64% tegi seda pärast 2006. aasta juunit. Rohkem kui 94% Sloveenia ettevõtjatest kinnitas, et nende raamatupidamis-, arvete esitamise ja palgasüsteemid oli 1. jaanuaril 2007 täielikult valmis eurole üleminekuks. Erilisi probleeme ei kogetud ega nimetatud.

**Eurole üleminek Sloveenias tõestab „suure paugu stsenaariumi” asjakohasust tulevaste euroalaga liitujate, eelkõige väiksemate riikide jaoks. Kuna euro sularaha on kasutusel alates 2002. aastast, näib kõnealune stsenaarium tulevaste euroalaga liitujate jaoks teabevahetuse seisukohast kõige sobivam olevat.**

#### 5. HINNASUUNDUMUSED

##### 5.1. Hindade järelevalve ülemineku ajal

Hindade esitamine kahes vääringus algas 2006. aasta märtsis ja jätkub seaduse kohaselt 2007. aasta keskpaigani. Sloveenia tarbijate ühendus on hindu jälginud, kasutades ka tarbijatelt saadud andmeid vastusena üleskutsule teavitada märkimisväärsetest hinnatõusudest, mida tarbijad on kogenud näiteks vanade tšekkide ja arvete (tolarites) võrdlemisel uute arvete (eurodes). Avalikkust teavitatakse regulaarselt kõigist suurtest hinnatõusudest, mis on pärast kontrollimist kinnituse saanud. Kõnealune teavitamispoliitika aitab tarbijatel kohe hinnatõuse märgata ja aitab seega võimalikku hindade kuritarvitamist ohjata.

---

<sup>10</sup> Vt [http://ec.europa.eu/public\\_opinion/euro\\_en.htm](http://ec.europa.eu/public_opinion/euro_en.htm) kõigi eurot käsitlevate Eurobaromeetri uuringute kohta.

Sloveenia tarbijate ühendus rõhutas lisaks, et pangateenuste hinnad tõusid märkimisväärselt 2006. aasta jooksul. Tarbijate ühendus väidab, et pangad hakkasid 2006. aasta algusest peale osa teenuste hindu tõstma (nt pangautomaadist sularaha väljavõtmise tasu). Tarbijatele suunatud makseteenuste puhul (pangakontohooldus, Interneti-pangandus jne) täheldati teatavates pankades olulist hinnatõusu märtsist detsembrini 2006, samas kui väikeettevõtjad kurtsid rahaliste hoiuste kõrgete tasude üle.

## **5.2. Hindade liikumine alates detsembrist 2006 kuni veebruarini 2007**

Tarbijahindade harmoneeritud indeksi (THHI) määr oli Sloveenias 2007. aasta jaanuaris 2,8%, mis oli vähem kui 2006. aasta detsembril 3,0%. Igakuine inflatsioonimäär vähenes hooajamüügi mõju tõttu jaanuaris 2007 (0,5% võrra) nagu ka paari eelmise aasta jaanuaris. Sloveenia Vabariigi statistikaamet teatas, et 2007. aasta jaanuari langus oli veidi suurem eelmiste aastate jaanuari langusest, seda eelkõige energiahinna muutuste tõttu. Aastane THHI inflatsioonimäär langes 2007. aasta veebruaris 2,3%ni.

2007. aasta jaanuaris andis Sloveenia statistikaamet välja esimese analüüsi, milles käsitleti eurole ülemineku mõju hindadele 2006. aasta detsembris. Täheldati teatavaid ebaharilikke hinnatõuse restoranides, baarides ja kohvikutes, lisaks märgati hinnatõuse ka muudes kulutusrühmades (isikuteenused, jalanõude parandus, kodumasinade parandus, muud parandusteenused ja transporditeenused). 2006. aasta detsembris suurenes restoranide, baaride ja kohvikute ebaharilike hinnatõusude mõju hinnanguliselt 0,12 protsendipunkti võrra ning muudest kulutusrühmadest tulenev lisamõju samuti 0,12 protsendipunkti võrra. 2007. aasta jaanuaris märkis Sloveenia statistikaamet jätkuvaid ebaharilikke hinnatõuse samade teenuste puhul ning lisaks ka meelelahutus- ja sporditeenuste puhul.

Sloveenia statistikaameti esitatud eelteabe põhjal leiab Eurostat, et eurole ülemineku arvatav kogumõju tarbijahinnaindeksi inflatsioonile üleminekuperioodi ajal ja pärast seda võib ulatuda 0,3 protsendipunkti. Võttes arvesse aastase THHI inflatsioonimäära langust 2,8%ni jaanuaris 2007 ning edasist langust sama aasta veebruaris, tõestab kõnealune tulemus, et kuigi eurole ülemineku mõjud on märgatavad, ei mõjuta need tarbijahinnaindeksi inflatsiooni kõigi punktide THHI järgi mõõdetuna. Kõnealused tähelepanekud näivad olevat kooskõlas eurole ülemineku esimese laine kogemusega.<sup>11</sup> Sloveenia makroökonomikaanalüüsi ja -arengu instituudis on samuti läbi viidud analüüs, milles käsitletakse eurole ülemineku mõju inflatsioonile. Esialgne järeldus on, et kogumõju tarbijahinnaindeksi inflatsioonile oli 0,24 protsendipunkti.

Eurostat ajakohastab täiendava teabe saamisel vajaduse korral oma järeldused eurole ülemineku mõju kohta.

## **5.3. Hinnataju**

Ka hinnataju osas on sarnasusi esimese laine kogemusega, kuna tajutav inflatsioon kasvas Sloveenias märgatavalt 2007. aasta jaanuaris ja veidi ka veebruaris (vt joonis 4), hoolimata sellest, et hinnad üldiselt langesid kõnealuse kahe kuu jooksul. Märtsis vähenes tajutav inflatsioon veidi. Kuigi on veel liiga vara järeldusi teha, tähendab kõnealune langus, et Sloveenia ametiasutuste jõupingutused avalikkuse teavitamiseks on tulemuslikud.

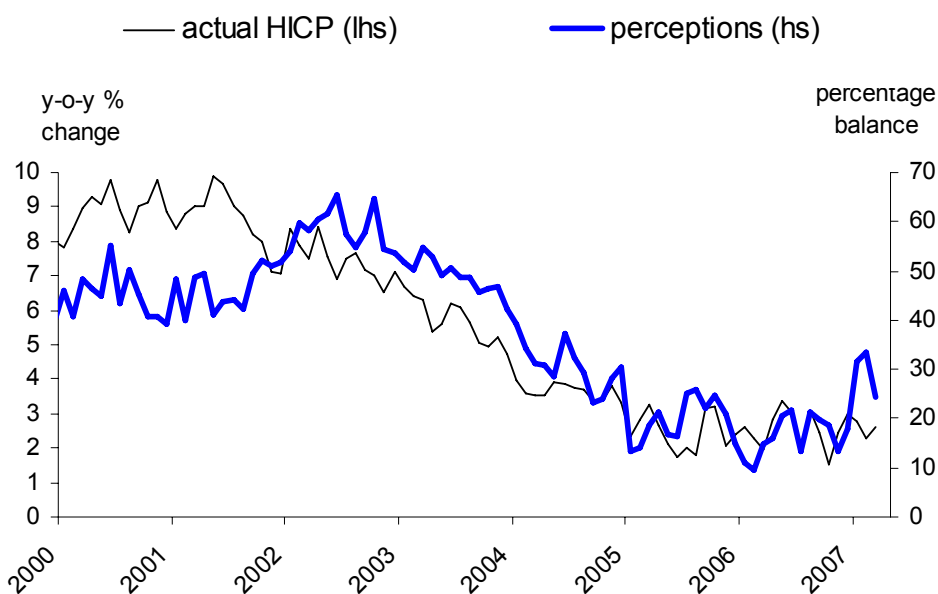
---

<sup>11</sup> Eurostati [pressiteade 69/2003, 18.6.2003](#).



## Joonis 4

### Tegelik ja tajutav inflatsioon Sloveenias



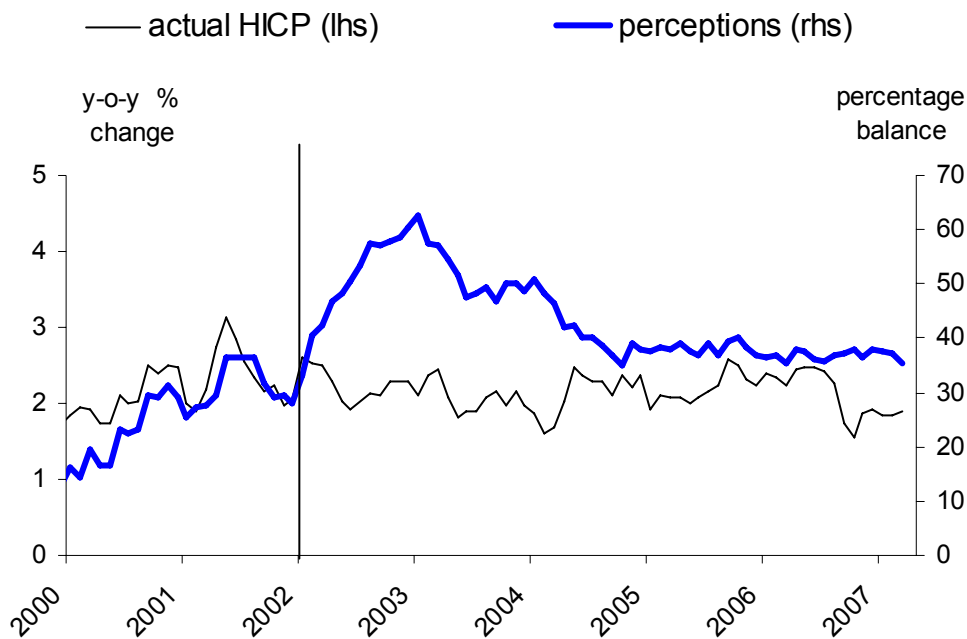
actual HICP (lhs)	tegelik tarbijahindade harmoneeritud indeks (skaala vasakule)
perceptions (hs)	tajutud (skaala paremale)
y-o-y % change	%-muutus aastate lõikes
percentage balance	protsentuaalne vahe

*Allikas: Eurostat*

Kui täiendavad andmed kinnitavad märtsi tulemusi, võib Sloveenias toimuv olla kokkuvõttes küllaltki erinev sellest, mis toimus euroalal, kus tajutav inflatsioon tõusis järsult ja pidevalt peaaegu terve aasta jooksul pärast euro pangatähtede ja müntide kasutuselevõttu 2002. aastal (vt joonis 5). Nüüd mil kõnesolevast sündmusest on möödunud viis aastat, kaob lõhe kahe seeria vahel järk-järgult, kuid seda ei ole veel lõplikult kõrvaldatud.

## Joonis 5

### Tegelik ja tajutav inflatsioon euroalal



actual HICP (lhs)	tegelik tarbijahindade harmoneeritud indeks (skaala vasakule)
perceptions (rhs)	tajutud (skaala paremale)
y-o-y % change	%-muutus aastate lõikes
percentage balance	protsentuaalne vahe

*Allikas: Eurostat*

**Sloveenia eurole ülemineku kogemus tõestab veel kord, et taju, ootused ja tegelikkus ei pruugi hindade liikumise osas kokku langeda. Vääringu vahetamine mõjutab inimeste väärtushinnanguid ja kutsub esile järkjärgulise kohandumise, millel on kõnesolevas protsessis oluline osa. Hinnataju jääb kindlasti eurole ülemineku tulevaste protsesside põhiprobleemiks.**

## 6. AVALIKKUSE REAKTSIOON EUROLE ÜLEMINEKULE

Komisjoni Eurobaromeetri kiiruuring 205, mis viidi läbi 2007. aasta jaanuari lõpupoole, kinnitab enamiku Sloveenia kodanike (95%)<sup>12</sup> rahuolu eurole ülemineku sujuvuse ja tõhususega. See on suurepärane tulemus, võrreldes esimese laine kogemusega, kus ainult paaris riigis ulatus rahuloluprotsent 90%ni ning keskmine tulemus oli ligikaudu 80%.

<sup>12</sup> Käesolevas jaos esitatud protsendimäärad põhinevad konkreetse vastuse andnud küsitletutel ning ei võta arvesse neid, kellel puudus teema kohta arvamus.

Sularahavahetusega seoses ei kogenud 97% vastanutest jaanuari esimese nädala jooksul mingeid probleeme tolari sularaha euro sularaha vastu vahetamisel või euro sularaha väljavõtmisel. Vastanud suhtusid positiivselt ka hindade kahes vääringus esitamise kasulikkusse (84%) ja nende õigesse rakendamisse (94%).

Suhtumine hindade muutmisse erineb rohkem – veidi üle poole vastanutest (56%) leidis, et see on õiglane, ning 44% oli vastupidisel arvamusel. Üksnes 38% küsitletutest on valmis uskuma, et eurole ülemineku ajal ja pärast seda toimunud hindade ümardamine on õiglane, ning 62% usuvad vastupidist.

Kokkuvõttes tunneb 93% Sloveenia kodanikest, et neil on piisavalt teavet euro kohta (36% peavad end isegi väga hästi teavitatuks), ning 91% on riiklike ametiasutuste antava teabega üsna rahul või väga rahul. Kõnealune väga kõrge heakskiidumäär kinnitab veebruaris 2006 Sloveenia ettevõtjate seas läbi viidud Eurobaromeetri sarnasel küsitlusel mõõdetud kõrget teabega seonduvat rahulolumäära (99,2%).

**Avalik arvamus Sloveenias kinnitab taas kord teabe ja teabevahetuse tähtsust eduka eurole ülemineku protsessi tagamisel.**

**Kodanikud ja ettevõtjad, keda on eurole ülemineku praktilistest tagajärgedest süstemaatiliselt teavitatud, tunnevad end seoses ühisraha kasutuselevõtuga kindlamalt ja kogevad raskusi minimaalselt. Seevastu teabepuudus tekitab tavaliselt hirmu ja väärarvamusi.**